

tisztább és demokratikusabb legyen, elkezdjük a belülről való építkezést. A lélektől-lélekig tisztaságának kimunkálását. Módszerében változatlanul folytattuk tovább a bevált hagyományt: az első napi közös ismerkedőjátékokat, a 10 napos együttélés szabályainak közös kimunkálását, a problémák nyilvános megvitatását, a demokratikus légkör kialakítását.

A műhelyekben a színjátások a Sztanyiszlavszkij módszert alkalmazták előszeretettel, a drámapedagógusok és a szociodramások az ön- és társismereti szituációs játékokat.

A tábor struktúrája arra is lehetőséget adott, hogy miközben a szekciók a maguk műhelyében elmélyülten dolgoztak a maguk által meghatározott problémakörön, a táborszintű munkában, kiléptek a zárt körből és megtanulták a másik szekció szemével is látni, gondolkodni. Megtanulhatták a másik személy érdekeszámítását is. Megtanulták, hogy *mennyire tágítható a körülöttünk levő világ, amelyben ha nem tudjuk saját értékünket elveszthetünk a pillanatnyi érdekek keresztútjában.*

Megtanulhatták mi a művészet, a művész, a pedagógus s a közéletiséget vállaló állampolgár szerepe az önálló gondolkodás kialakításában s hogy merjük felvállalni önmagunkat. S nem utolsó szempont, hogy ez a módszer elősegítette az azonos hullámhosszra való ráhangolást s a középiskolás diákok és pedagógusok nem szembenálló generációs ellenfelekként viselkedtek, hanem egymás problémáját jobban megértő közösséggé tudtak válni.

Utolsó este a három szekció a fent leírt gondolatiság mentén mutatta be a műhelymunka eredményeit. Erre az alkalomra a település vezetőit és a lakúkat is meghívtuk, kik is jöttek.

Többen úgy éreztük akkor, hogy igaza volt Németh Lászlónak mikor ezt írta:

„A jövő iskolája inkább olyan benyomást kelt, mint a realista színpad: a néző azt hiszi, egy darab valóságos, véletlen életet lesett meg, mindennapi emberek társalgását, s csak fokról-fokra jön rá, hogy ezt az életdarabot magasabb cél szerint választották és preparálták ki véletlenei mögött, szimbólumok rögzítik a szabályszerűt, szereplői mögött egy-egy szétnyíló életsáv van, mellyel a világ egy-egy aspektusa jön be az egyszerű szobába.”

Igy alakult ki az a project, amit 1993-ban Bükkszentkereszten valósítottunk meg először, majd 1994-ben Gyulán egy 75 fős táborban, melynek az alábbi volt a végső, letisztult összegzett kiírása.

Fő cél:

a/ A személyiség- és tehetségfejlesztés dramatikus eszközök segítségével.

b/ A társadalmi viszonyrendszerek felismerése, elemzése.

Ezen belül:

1. **Színjátész szekció:**

Szekcióvezető: HODU JÓZSEF, a Békés megyei Jókai Színház művésze.

a/ A színjátész képesség fejlesztése, improvizáció, koncentráció, különböző karakterek fejlesztése.

b/ Csoport aktivitás és dinamika fejlesztése, dramatikus és zenei eszközök segítségével.

Olyan középiskolás, főiskolás korú fiatalokat várunk, akik a színjátészás elemeivel szeretnének megismerkedni.

2. **Drámapedagógiai szekció:**

Szekcióvezető: KOVÁCS ANDRÁSNE, a Magyar Drámapedagógiai Társaság országos oktatási bizottságának tagja.

a/ A kölcsönös megértésen keresztül való tanítás és annak metodikai alapjai.

b/ Metakommunikáció, empátia, tolerancia, bizalomépítés.

c/ Csoportos aktivitás és dinamika fejlesztése dramatikus és zenei eszközök segítségével. Olyan pedagógusok részvételét várjuk, akiket vonz a dráma eszközrendszerével történő nevelés.

3. **Szociodráma szekció:**

Vezető: FABULYA LÁSZLÓNÉ, az Európai Drámapedagógiai Társaság tagja.

a/ A társadalmi problémák iránti érzékenység fejlesztése.

b/ A társadalmi és csoport-problémák felismerése, analízisa, problématérkép készítése. Az önkormányzatiság gyakorlása.

c/ A kommunikációs és improvizációs készség fejlesztése. Olyan középiskolás, főiskolás korú fiatalokat várunk, akiket érdekel a társadalomkutatás, s nem zárkoznak el a helyszínen tapasztalt problémák művészi eszközökkel történő feldolgozásától sem (színjátész, irodalom).

Vendégtanárok: PÁL TAMÁS szociológus, valamint FRANCES KAY és NICO BROWN Írországból, kik a ritmus, zene, koncentráció és bizalomépítés elismert szakemberei.

Táborunkban 30 határon túli magyar pedagógus és diák is részt vett Romániából és Szerbiából is két romániai román diák. Sajnos a kárpátaljaiak csak ígérték jövetelüket, ám annyi pénzük sem volt, hogy megelőlegezzék útjukat. Európa keleti illetve nyugati végének közelítésére Írországból hívtunk egy ott élő angol művész házaspárt is, kik úgy nyilatkoztak, hogy számukra is élmény volt ebben a táborban dolgozni.

Fabulya Lászlóné

Erdélyi főiskolások drámapedagógiai tanfolyama Nagykőrös, 1994. június 26 — július 3-ig.

A meghívó szövege, melyet a tanfolyam résztvevői megkaptak, rögzíti, a drámapedagógia szerepéről, funkciójáról vallott nézeteimet is. Ennek szellemében terveztem meg a kurzust, ezért is közlök a meghívóból részleteket.

A drámapedagógiáról

A drámapedagógia a reformpedagógiai irányzatokon belül olyan szemlélet és módszer, amelyet nevezhetünk demokratikusnak, mellérendelőnek, kreatívnek, személyi-

ségközpontúnak, cselekvésre, játékoságra, improvizációra épülőnek, amely a gyermek és felnőtt szerepjátszó hajlamára támaszkodik, a kettős tudatra. Mint ilyen kiválóan alkalmas közösségen belüli személyiségfejlesztő tevékenységre és a nevelést fontosnak tartó oktatásra. Helye van tehát a korszerű óvodai nevelésben és az általános iskola alsó tagozatán, itt állandó jelleggel, később osztályfőnöki órákon, az irodalom, a nyelvek és a történelem tanításában. Kiválóan hasznosítható klubokban,

táborozásokon, közösségi összejöveteleken. Segíti a színjátszó rendezést és a dramaturgiai munkát is.

A tanfolyam funkciójáról

Fontosnak tetszenék, ha a drámapedagógia az angolszász országokhoz és Magyarországhoz hasonlóan bekerülne a pedagógusképző főiskolák képzési programjába. Ezzel a határon túli magyar pedagógusképzése tekintetben is bekapcsolódna a hazai-európai vérkeringésbe. Magyarországon a drámapedagógia húsz éve, hogy jelen van, mód nyílnék tehát a tapasztalatok átadására és a magyarba oltott angolszász metodika alapszintű elsajátítására.

A tanfolyamot a Magyar Drámapedagógiai Társaság, az Anyanyelvi Konferencia és a Nagykovácsi Református Tanítóképző Főiskola közösen hirdette meg, anyagilag az utóbbi kettő finanszírozta.

Sakik eljöttek 23-an, tanítóképzős hallgatók Marosvásárhelyről, Kolozsvárról, Nagyváradról érkeztek.

A határon túliakkal egy közösségben lenni, velük dolgozni, hozzájuk szólni megduplázott felelősség. Tudni, hogy ők másként vannak a világban, mint mi itthon, a kisebbségi lét sajátos terheit viselendő. (Kimondatlanul is büntudatom van velük kapcsolatban; rám nem nehezedik többletsúly, azért, mert magyarnak születtem.)

Amit a velük eltöltött idő alatt éreztem: erősebb az alattvalói tudatuk, mint a hazai fiataloknak, s ez nemcsak gondolkodásukban, de az interakciókban is érzékelhető. A porosz iskolai hagyományok mintha jobban élnének náluk. A tanár-diák viszonyból is kitetszik ez. A családon belüli függőség (matriarchális) is nagyobb. Ennek nyoma tapasztalható mindennapi létezésükben. (Az improvizációk során az életjátékokban, mindez napvilágra került.) Nem erényük a pontosság, mint fogalmazott egyikük, ez már náluk keleti hatás. Ugyanakkor megélik a megbánást is, noha ez utóbbitől mit sem változik az említett gyarlóság. A mi fiataljainknál is jobban vágyódnak a jó szóra, a partnerségre s a testmelleg közösségi létre.

A tanfolyam utolsó napján írásbeli kérdéseket kaptak, hogy azokra válaszoljanak, név nélkül, ha gondolják. Ezekből nyújtok át mondatokat. Arra a kérdésre, hogy *milyennek tartották a tanfolyam szellemiségét, ezt válaszolták.*

- A tanfolyamot nyílt, őszinte, vitatkozó, feszes munkaszellem uralta.
- A tanfolyam liberális szellemiségben zajlott le. Mindenki szabadon megnyilvánulhatott, nem kellett feszélyezni magunkat.
- Nem számítottam ilyen nyílt, közvetlen együttlétre.
- Laza és szabad volt.
- A tanfolyam szellemiségét demokratikusnak tartottam.
- Számunkra nagyon jó érzés volt ebben a légkörben dolgozni, mivel ez számunkra szokatlan.

Miben látja a drámapedagógia szellemének lényegét?

- Nagyon fontosnak tartom, hogy elmondjam, hogy ez a fajta tevékenység teljesen feloldotta a gátlásaimat. Eddig még soha nem szerepeltem közönség előtt, nem

vettem részt játékokban. De most minden stressz nélkül játszottam.

- Fontos, hogy tudjuk megérteni, vannak más típusú emberek is, mint mi.
- A drámapedagógia személyiségfejlesztő szemlélete segít abban, hogy nyitott, alkotó emberré váljunk. A régi diktatórikus szemléletnek az volt a célja, hogy az embereket orruknál fogva vezethessék. A drámapedagógia viszont egy demokratikus állam nevelési rendszerének lehet az alapja.
- Nagyszerűnek találom ezt a szemléletet, mert a tanár és diák viszonya nyílt, ők itt egyenrangú partnerek, akik gondolataikat szabadon kicserélhetik.

Gondol-e az otthoni alkalmazására?

- Igen. Tulajdonképpen mindig zavart, hogy a tanítók és tanárok legnagyobb része arra kíváncsi, mit nem tud a tanuló. Hogy a jegy mindig fontosabb, mint az ember.
- Mindenképpen alkalmazni próbálom az itt tanultakat, eléggé „megfertőződtem”. Folytatnom kell.
- Gondolok rá, hogy alkalmazom, de félek is, hogy engedékeny természetem miatt a gyerekek a fejemre nőnek.
- Szívesen alkalmaznám, de nagyon nehéz az a közeg, amelyben tanítanifogok. Acsaládban talán még könnyebb.
- Gyakorló óráimon már eddig is próbálgattam, én ugyanis már tavaly is voltam a Tibor bácsi táborában Tiszasáson.

Fontosnak tartaná-e, hogy a módszer meghonosodjék Erdélyben?

- Nagyon fontos lenne, u.i. nálunk szinte kizárólagosan csak a hagyományos módszerek élnek. Ideje volna már változtatni.
- Fellázítaná az ottani fiatalság merevségét, könnyebb lenne a kapcsolatteremtés az emberek között, és normális tanár-diák viszony alakulna ki.
- Fontosnak tartom, mert segítene bennünket, hogy magyarságunkban megmaradjunk. Abban, hogy ne legyünk identitás-zavarban szenvedő emberek; olyanok legyünk, hogy minden helyzetben meg tudjuk állni a helyünket.
- Nemcsak az volna a jó, ha Erdélyben népszerűsödne ez a módszer, hanem az, hogyha egész Romániában elterjedne ez a szemlélet.

Megkérdeztem azt is, mit javasolnának, *hogyan lehetne a drámapedagógiát hatékonyabban népszerűsíteni náluk?* Azt javasolták, hogy vegyük fel a kapcsolatot a pedagógusokat irányító szervezetekkel, a tanítóképző főiskolákat irányítókkal, az általunk meghirdetett tanfolyamokra fiatal hallgatókon kívül hívjuk meg a tanárokat is, hogy együtt vehessenek részt a gyakorlatokban. Fontosnak tartanák, hogy hozzájuthassanak a szakirodalomhoz is. És hogy kapcsolatuk állandósuljon a drámapedagógiával, beléptek a Magyar Drámapedagógiai Társaságba.

Debreczeni Tibor

Drámapedagógiai tábor Kárpátalján Bátyu, 1994. augusztus 1-7-ig.

Az Anyanyelvi Konferencia elnökének *Pomogáts Bélának* volt az ötlete, hogy a tábort ne Magyarországon, hanem odaát tartsuk. Nekik is, nekünk is olcsóbb. S hát ha még hatékonyabb is! S milyen igaz! *Bagu Géza* toborozta a résztvevőket, pedagógusokat és népművelőket, végigjárva a környékbeli községeket, személyesen is közölve, mi is az a sajátos és érdekes, amit ettől a tanfolyamtól kaphatnak a résztvevők.

Össze is gyűltek 15-en. Mindenki magánháznál lakott, többnyire pedagógusoknál, s ott is étkezett. (Nem akarom traktálni az olvasót az ottani ellátási viszonyok abszurditásaival.) Napközben a vasutas művelődési házban dolgoztunk. Keményen és szenvedélyesen. Olyan

konfliktusjátékok maradtak meg emlékeimben, amelyek szikráztak az élességtől. A drámajáték során kibontakozó problémák arra várnak, hogy külön cikkben számoljak be róla.

Az együtt töltött hét végén úgy döntött a csoport, hogy folytatja a tanfolyamot jövőre nyáron Akli hegyen. Már az írásos felkérést is elküldték az Anyanyelvi Konferenciához, hogy támogassák kezdeményezésüket. Szándéknyilatkozatot is fogalmaztak; a Kárpátaljai Pedagógus Szövetség keretén belül meg kívánják teremteni a drámapedagógiai szekciót.

(Debreczeni)

BÁNVÖLGYÉBEN TÁBOROZTUNK ORGYET 1994.

1994. június 30-án reggel 9 órakor izgatott gyereksereg várakozott a Marczibányi Téri Művelődési Központ előterében. Ők 80-an döntöttek úgy, hogy a nyári szünetükből 10 napot Bánvölgyén töltenek el, az Országos Gyermekszínház és Kézműves Táborban. Ez már az ötödik nyár, hogy a Művelődési Központ a színjátszás, a zene, a tánc, a képzőművészet iránt fogékony gyerekek részére nyári táborozást szervez. Az eltelt évek alatt kialakult a tábor „törzsközössége”, amely természetesen minden évben bővül barátokkal, ismerősökkel. Az idén nyáron *Bartha Eszter*, *Fodor Mihály*, *Juszcák Zsuzsa* és *Kis Tibor* rendező dolgozott a színjátszókkal. A gyerekek életkorának megfelelő irodalmi műveket dolgoztak fel, amelyekből a tábor végére igen szép, szívetmelengető produkciók születtek. Idén is sikerült úgy együtt dolgozni a gyerekekkel, hogy ne a produkció létrehozása legyen a tábor célja, hanem az odavezető út, a gyerekek alkotóképességére építő korszerű gyermekszínház-működés módszerével — mely a gyerekekben rejlő rejtett képességek és tudás előhívására épít — legyen a közös öröm forrása. A legkisebbek a Szemgyógyító fű c. mesét adták elő, a kö-

vetkező korosztály a Kétévi vakáció c. regény egy jelenetét dolgozta fel. A nagyobb gyerekek egy 12 fős csoportja a Szamárfül c. távol-keleti mesét mutatta be, a legnagyobbak pedig a Legyek ura c. regényt jelenítette meg. Minden produkció a gyerekek játékaiból, jeleneteiből, ötleteiből állt össze a csoportvezető drámapedagógusok irányításával. A szakmai műhelymunkák mellett kiemelkedő szerepet szántunk a közös élményt nyújtó együttjátszásoknak, melyeknek emberformáló, gazdagító voltáról kezdünk elfeledkezni. Nagy sikert aratott a gyerekek körében a MÉTA játék, de ugyanilyen lelkesedéssel játszották a — 8 és 16 évesek egyaránt — a már lassacskán feledésbe merülő népi gyerekjátékokat is. Ebben a táborban „rendkívüli” események nem történtek, de attól, hogy a gyerekek és felnőttek a tíz nap alatt együtt gondolkodtak, játszottak, nevettek olyan meleg és családias légkör alakult ki, amelyre igazán jószívvel emlékezünk. Jövőre ismét táborozunk, nemcsak a gyerekek hanem a magunk örömeire is!

Vörös Zsuzsa

Pedagógiai műhely Nagyatádon

Harmadízban dolgoztak együtt városunkban dunántúli drámapedagógusok a július 3-tól 9-ig tartó nyári táborban. Közel ötven tanító, tanár, könyvtáros érkezett: Zircről, Veszprémből, Letenyéről, Zalaegerszegről, Nagykanizsáról, a Balaton partjáról, Kaposvárról és környékéről.

A táborról *Katonáné Rosta Hedvig* keszthelyi pedagógus fogalmazott meg gondolatokat:

„A kedves fogadtatás, az ismerkedési est derűje, harmóniája, varázsa végigkísérte a nagyatádi napokat. Számptalan kapcsolatteremtő, lazító, koncentráló, fantáziafejlesztő improvizatív gyakorlatot, ritmusjátékot tanultunk, amelyek segítették a másakra figyelő és önmagát építő, gyors helyzetfelismerő személyiségjegyek megerősítését, oldották a feszültségeinket.

A dramatikus helyzetgyakorlatokban lehetőségünk nyílt arra, hogy érzékeljük, értékeljük az élethelyzetekben működő emberi kapcsolatok és motívációk sokrétűségét, összetettségét. Hasznos információkat szereztünk az oktató-dráma területén, amelyeket közvetlenül használhatunk a tanítási órán az ismeretek elmélyítésében.

Megtapasztaltuk a mozgás és lazítás testi-lelki feszültséget oldó, koncentrációt fejlesztő hatását, amely tulajdonképpen egészségvédő eszköz a pedagógus kezében. Beszélgettünk Moldoványi Judit klinikai pszichológussal az „énkép” és a „csoporthelyzet” szerepéről a deviancia kialakulásában, a szenvedélybetegségekről, az agresszióról.

A Szoborparkban nagy örömmel dolgozhattunk Ország László és Takács Zoltán képzőművészekkel, akik vizuális játékaikkal eddig nem tapasztalt látványvilágot

mutattak meg nekünk. A tábor lakóinak egymáshoz való viszonyát mindvégig a tolerancia, a nyitottság, a bizalom jellemezte. Szeretnénk a következő évben is találkozni!"

A résztvevők kétharmada visszatérő lakója volt a tábornak: megszerették városunk hangulatát, tereit, szobrait, zöldjeit, az itt élők nyugodt mosolyát.

A szakmai program vezetői *Móka János, Tolnai Mária, Pauska Mária* voltak. A tábor szervezője, a Nagya-

tádi Művelődési Ház, városunkban tovább gondozza a Drámapedagógiai Műhelyt.

Szeptembertől várja azokat a pedagógusokat, érdeklődő embereket, esetleg családokat, akik szívesen vesznek részt önépítő programban, akiktől nem idegen a "HOMOLUDENS" eszméje.

Pauska Mária

Folyóiratszemle

Drámapedagógus olvasóknak ajánljuk az Országos Közoktatási Intézet szakfolyóirataiból

Természetesen az Új Pedagógiai Szemle és az Iskolakultúra valamennyi számában találni érdekes és érdemes írást (hogy csak az alternatív iskolák programjait bemutató Iskolakultúra-sorozatra utaljunk, hasonlóképpen az Új Pedagógiai Szemle egész számot szentelt 1993. szeptemberében a hazai Humanisztikus Kooperatív Tanulás iskolájának, decemberben a komprehenzív iskolamodellnek, 1994. áprilisában a Freinet-pedagógiának, vagy hadd hívjam fel a figyelmet Nagy Józsefnek és munkatársainak az Iskolakultúra egész 1994. évi 1-2. számát elfoglaló nagyösszeállítására, melyben egyedülálló személyiségfejlesztő, képességfejlesztő NAT-programjukat fejtették ki). A ajánlásunkban ezúttal — folytatva a DPM hagyományait — a drámapedagógia számára közvetlenül vagy csaknem közvetlenül hasznosítható üzenetekre hívjuk fel a figyelmet. Az áttekintett időszak 1993. őszétől 1994. őszeig tartott.

Drámapedagógiai írások;

Lehoczky János—Welisch Mária: Drámapedagógiai módszerek a környezeti nevelésben avagy dramatikus környezetpedagógia Új Pedagógiai Szemle: 1993/10.
Előd Nóra: Ki viszi át a kultúrát? Iskolakultúra 1994/4.

Dráma, színház, film, bábjáték:

Sneé Péter: Emberi nyelven. Iskolakultúra 1993. 15-16.
Sneé Péter: Dusan Makavejev: Sweet movie. Iskolakultúra. 1993/18.
Salló László: A színműíró Tamási Áron. Iskolakultúra 1993/18.
Trencsényi László: Hová-hová Középeurópai Táncszínház? Iskolakultúra 1993/19. (színkritika)
Szentirmay László: A bábjáték csodálatos világa. Iskolakultúra 1993/21-22.
Gabnai Katalin: Átváltozásaink és a szélöreg. Iskolakultúra 1993/18.
Mór Zsuzsa: Bábozzunk. Iskolakultúra 1994/5.
Skaliczky Orsolya: A Csongor és Tünde jelképrendszere. Iskolakultúra 1994/6.
Trencsényi László: Körmös. Iskolakultúra 1994/11-12. (filmjegyzet)
Ungár Andrea: Órák a Varázsfuvoláról. Iskolakultúra 1994/7.
Bodnár Gyula: A mágiától a musicalig. Iskolakultúra 1994/14. (recenzió)
Trencsényi László: Walt Disney és Samu Géza találkozása (az egykori) gyermekszínházban. Iskolakultúra 1994/17. (színkritika)

Trencsényi László: Ezer angyal és egy minisztérium. Új Pedagógiai Szemle. 1994/7-8. (színkritika)

Népművészet, néphagyomány—folklor a nevelésben

Halász Péter: A művészet, népművészet szerepe a környezeti nevelésben. Iskolakultúra 1993/17.
Fülöpné Sváb Jolán: Kalendárium. Iskolakultúra 1994/5. (recenzió)
Móser Zoltán: Szívemen páva sétál. Iskolakultúra 1994/7.
Falvay Károly: Hozzászólás (Bodza Klára és Paksa Katalin könyvének recenziója) Iskolakultúra 1994/7.
Keszler Mária: Visszatekintés Iskolakultúra 1994/8.
Karácsonyné Molnár Erika: Pünkösddőlő. Iskolakultúra 1994/10.
Kulbertné Virág Zsuzsa: Népi hagyományok felelevenítése. Iskolakultúra 1994/13.
Tátrai Zsuzsa: Formák, tárgyak, anyagok a néphagyomány rítusaiban. Iskolakultúra 1994/15-16.
Falvay Károly: Hozzászólás (Barsi Ernő könyvének recenziója) Új pedagógiai Szemle 1994/5.

Kommunikáció, kommunikációs nevelés:

Cs. Jónás Erzsébet: Dialógusmodellek a nyelvi kommunikációhoz. Iskolakultúra 1993/18.
Máthé Dénes: Magyar nyelvtan társaslélektani alapon. Iskolakultúra 1994/6. (recenzió)
Szalkai Sándorné: Felszabadító kommunikáció. Iskolakultúra 1994/15-16.
Fűzfa Balázs: A megszólalás nehézségei. Iskolakultúra 1994/15-16. (recenzió)
H. Tóth István: A stílusfajták és szövegtípusok tanítása a NYIK-programban. Iskolakultúra 1994/6.
Zrinszky László: A pedagógiai kommunikáció elméletéről. Új Pedagógiai Szemle 1994/5.

Gyermekirodalom

Komáromi Gabriella: Sematizmuska. Iskolakultúra 1993/15-16.
Baksa Péterné: Mesebeli madár. Iskolakultúra 1993/18.
Károlyi Zsigmondné: Az Év gyermekkönyvei. Új Pedagógiai Szemle 1994/3.
Fogarassy Miklós: Mi az, hogy „magyar gyermekirodalom”? Iskolakultúra 1994/3.
Bálint Ágnes Júlia: Vitás kérdés a gyerek és ifjúsági irodalomban. Iskolakultúra 1994/3.
P. Dombi Erzsébet: Szabadon pintyebb a pinty. Iskolakultúra 1994/3.
Trencsényi László: Új magyar kamaszregény. Új Pedagógiai Szemle 1994/6.

Zene, zenei nevelés

Hamvas Béla: Bartók. Iskolakultúra 1993/18.
Ambrus Lajos: Szókalauz. Iskolakultúra 1993/18.
Falvay Károly: Hozzászólás (recenzió Bodza Klára könyvéről) Iskolakultúra 1994/12.
Nádasy Lászlóné: A zenei alapképességek fejlesztése. Új Pedagógiai Szemle 1994/2. (recenzió)
Lannert Judit: Romantikus zeneművek. Iskolakultúra 1994/3.
Százdy Antal: A zenei tehetség gyökerei. Iskolakultúra 1994/5. (recenzió)
Angi István: Zenei alapképesség jelentősége az esztétikai kultúrában. Iskolakultúra 1994/3.
Lannert Judit: János passió. Iskolakultúra 1994/10.
Angi István: A csúcspontok értelmezése J.S. Bach passióiban. Iskolakultúra 1994/11-12.

Vizuális nevelés

Kárpáti Andrea: A vizuális kommunikáció mint tantárgy. Iskolakultúra 1993/15-16.
Dömötör Adrienne: A keretbe rakott kép: happening, performance. Iskolakultúra 1994/11-12.
Bohár István: Ahogy a világot látjuk. Iskolakultúra 1994/5. (recenzió)
Jamagava Jáci: Vadkörte című japán mese alapján készült metszet, harminchárom gyermek közös alkotása. Új Pedagógiai Szemle 1994/2.

Irodalom, irodalmi nevelés

Iván Csaba: Kiss Anna: A macskaprémkalapos hölgy. Iskolakultúra 1993/15-16.
Füzfa Balázs: Jegyzet egy Kormos István vershez. Iskolakultúra 1993/15-16.
Bóra Ferenc: A humor jelenléte a második osztályos olvasókönyvben. Iskolakultúra 1993/15-16.
Kamarás István: Az irodalom olvasója. Iskolakultúra 1994/21.
Arató László: Örkeny egypercesei. Iskolakultúra 1994/21.

Komplex művészeti nevelés

T. Makai Katalin: A művészeti nevelés alternatív programja — Angliában. Iskolakultúra 1994/7.
Faludi Szilárd: Homo Ludens. Új Pedagógiai Szemle 1994/1. (recenzió)
Trencsényi László: Művészeti ismeretek és technikák (tanterv). Iskolakultúra 1994/19.

Játék, játékkultúra

Pecsenye Éva: Irodalmi társasjáték. Iskolakultúra 1993/18.
Horváth H. Attila: Játékos történelmi táborok. Új Pedagógiai Szemle 1994/1.
Váradai István: Történelmi játékok. Iskolakultúra 1994/18.
Tarján Tamás: Pont, pont, vesszőcske. Iskolakultúra 1994/3. (recenzió)
Puskás Ildikó: Játsszani is engedd. Iskolakultúra 1994/5.

Embertan, konfliktuspedagógia, speciális nevelés

Kamarás István: Hol tart az embertan? Iskolakultúra 1993/15-16.
Szekszárdi Ferencné: Beszéljessünk a konfliktusokról. Iskolakultúra 1993/19.
Vörös Klára: Embermese. Iskolakultúra 1994/7. (recenzió)
Ambrus Attiláné—Vitai Miklós: Tanítható-e az ember? Iskolakultúra 1994/11-12. (recenzió)
Kuslits Katalin: Kevés probléma, számos erény. Iskolakultúra 1994/15-16. (recenzió)
Büky Péter—Beleznay Ildikó: Rituálinnovatív módszerek. Új Pedagógiai Szemle 1994/10.

Függelék

A MDPT tagjai írták:
Dratsay Zsigmondné: Pedagógiai dilemmáim a XX. század végén. Új Pedagógiai Szemle 1994/2.
Előd Nóra: Reformpedagógiai olvasókönyv. Iskolakultúra 1994/7. (recenzió)

Ajánlja: Trencsényi László

Helyzetjelentés a Pest megyei színjátszásról

Bevallom, némi szorongással indulok, indulunk neki egy-egy színházi, oktatási évadnak, lévén, hogy az évekkel ezelőtt kivívott és éveken át megtartott „pozíciók”, a színjátszás mennyiségi és minőségi színvonala kötelez. De az alkotó erőre és kedvre, a tehetségek állapotára, az egy-egy településen adott vagy éppen nem adott személyi és tárgyi feltételek továbbélésére nem lehet előre számítani.

Az 1993/94. évi szezon a korábbiakhoz hasonló színvonalúra sikerült, hála elsősorban az alkotó pedagógusoknak, a sok áldozatot vállaló színjátszóknak és szüleiknek, valamint az együttesek fenntartóinak és a — nem a szükséges mértékben rendelkezésre álló — alapítványi forrásoknak.

Távirati stílusban az eseményekről, eredményekről

– Adataink szerint több mint nyolcvan felnőtt-, diák- és gyermekcsoport működött folyamatosan.

- A Dabason befejeződött C-kategóriás tanfolyamon tizenheten vizsgáztak sikeresen.
- Nyolc szakmai napot rendezhettünk, melyeknek egy része a Weöres Sándor gyermekszínház talákozó körzeti válogatója volt.
- Négy csoport részvételével idén is megrendeztük Cegléden a tavaszi gyermekszínház tábort.
- A nagyon sikeres körzeti találkozók eredményeként a gyermekszínház megyei találkozót „kénytelenek voltunk” kétnaposra bővíteni.
- A gödi regionális döntőn kiemelkedő sikerrel szerepeltek a Pest megyei együttesek, így a paksi országos találkozón szereplő tizennyolc produkcióból öt érkezett Pest megyéből.
- A Weöres Sándor gyermekszínház talákozó díjai közül hatot hozott el a bagi Fapihe együttes, a budakeszi színház és az inárcsi színház előadása. Kudarcként éltük át, hogy a főtí színház két pro-

dukciója ez alkalommal nem kapott meghívást az országos döntőre.

A bagi és a budakeszi csoportok sikerrel képviselték a határokon belüli magyar gyermekszínházzal Lakitelken a Kárpát-medencei találkozón.

- Örömmel tölt el mindannyiunkat a Dunakeszi Pince-színház folyamatos és színvonalas működése és magas előadásszáma, valamint a gödöllői Kerekasztal Színházi Nevelési Központ T.I.E. (Theater in Education, színház a nevelésben) programjának kiemelkedő szakmai és közönségsikere.
- Száztízennégy gyermekszínházi részvételével ebben az évben is megrendeztük a zamárdi gyermekszínházi táborát.

Amivel nincs mit hancegni, az a diákszínházi. Több tehetséges, ambiciózus pedagógus-népművelő hagyott fel

az aktív színjátszó munkával, kitöltetlen ürt hagyva maga után.

Megengedhetetlen luxusnak tartanánk, ha a múlt évben született kiemelkedő színvonalú előadások nem élénének tovább, ha nem adnánk alkalmat arra, hogy minden színjátszás iránt érdeklődő pedagógus, színjátszó megnézhesse őket. Ugyancsak véteknak tartanánk, ha a Zamárdiban született hat produkció közül legalább a két legsikeresebbnek tartott nem élné túl az egyszeri bemutatót, ha a gyerekekből alkalmilag verbuválódott kis társulatok soha többet nem játszanának együtt. Elsősorban e vétségek elkerülése céljából szerveztük meg az október 15-16-i szakmai napokat.

Nagy András László

HÍREK

A Veszprémi CANDY Kiadó jelenteti meg a KICSI KULCSLYUK című negyedévenkénti módszertani folyóiratot óvónőknek, tanítóknak, szülőknek. Célja, a kisgyermek kreativitásának fejlesztése, a naptári aktualitások figyelembe vételével. Eddig 3 szám jelent meg. A lap ára 105,— Ft. Megrendelhető a kiadó címén, s megvásárolható Budapesten a Pedagógus Könyvesboltban.

*

A Paksi Városi Művelődési Központ Módszertani Hétvégét szervezett 1994. október 28-30-ig. Barta Eszter, Lázár Péter és Körömi Gábor a gyermekek és diákok színjátszó alapképzéséhez nyújtott segítséget a drámapedagógia módszerének gyakorlati bemutatásával. Szervező Heffner Erika volt.

*

HOL-MI címmel módszervásárt szervezett a kecskeméti Ifjúsági Ház a szűkebb haza pedagógusainak november 12-13-án. Irányítója: Józsa Kata. Beszámoló a következő számban.

*

Drámapedagógia a gyógyító-nevelésben címmel konferenciát rendeztek a tatai Általános Iskolában és Diákotthonban, 1994. május 29-én. A gyógypedagógia és a drámapedagógia elméleti és gyakorlati szakemberei tartottak előadásokat és konzultációkat. A jelenlévők — csaknem 100-an — megfogalmazták szándéknyilatkozatukat, hogy megalakítják az MDT-en belül a gyógypedagógiai szekciót. A konferencia fő szervezője MÓKA János volt, titkára pedig Fazekas Éva.

*

A nyelvművelők egri konferenciáján 1994. július 4-8. között drámapedagógiai témájú előadások is elhangzottak. Fölkért előadók: Gabnai Katalin, Rudolf Ottóné, Loboczkyne Hársasi Ibolya és Debreczeni Tibor.

*

Újabb drámapedagógiai kurzusok indulásáról kaptunk híreket Kaposvárról, Kecskemétről és Szegedről.

*

A Színművészeti Főiskola drámapedagógia-színházelmélet szakos hallgatói befejezték studiumukat. Gabnai Katalin szerint kitűnő eredménnyel vizsgáltak. Bizonyítandó ismereteiket, előadáselemzést kellett készíteniök, valamint szakdolgozatot írni drámapedagógiai vagy színházelméleti témából. A színvonalas alkotások arra várnak, hogy az érdeklődő szakmabeliek is megismerkedhessenek velük. Indokolt volna kötetben való megjelentetésük.

*

A Színművészeti Főiskola drámapedagógia-színházelmélet levelező szakán új évfolyam indult.

*

Tolnai Ottó kecskeméti drámapedagógus a németországi Lindenben képviselte a Magyar Drámapedagógus Társaságot nemzetközi amatőr színjátszó konferencián november 3-6. között.

*

Szombathelyiné Hoffmann Katalin és Hajdúné Lovas Márta — óvodapedagógus — a nyár során drámajáték-táborát vezetett a Kapcsolat alapítvány „Egyszülős Klub” felkérésére Szigetszentmártonban. A gyermekek 6-14 éves korúak voltak. Az egy hetes tábor az Erzsébetvárosi Önkormányzata is támogatta anyagilag.

*

Fulóné Bánáti Ildikó lelkes hangon számolt be a dunavecsei táborról, melyet **Móka János** vezetett Drámapedagógia a gyógyító nevelésben címmel. Fulóné arról ír, hogy nemcsak szakmai ismeretekkel, de szeretettel is feltöltődtek a nyáron.

*

A Magyar Drámapedagógiai Társaság Óvodapedagógus Alkotó Közössége 1994. nyarán immár másodjára táborozott Tiszasáson a Pitypang Házban. Vendégül látták a Vajdasági Magyar Pedagógus Szövetség küldötteit is.

*

Tiszasáson egész nyáron működtek az alkotó táborok, többek között a gyermekszínházi tábor is, ahol Óbecséről **Benyák Erzsébet** és tanítványai is részt vettek.

*

Vörös Jolán drámapedagógus kollégánk beszámolója alapján közöljük: Hódmezővásárhelyen a Tarjáni Általános Iskola szakkörösei számára drámajáték táborot vezetett június utolsó hetében. Nyári napközis táborokban is irányította a drámajátékos foglalkozást.

*

A Vajdasági Magyar Pedagógus Szövetség meghívására 1924. június 24-27-ig előadást tartott és gyakorlati foglalkozásokat vezetett pedagógusok és gyermekek számára Újvidéken és Torontálvásárhelyen **D. Kósa Vilma**.

Összesítő a vizsgákról

Dátum	Oktató/rendező szerv	bizottság	Össz. levizsg. fő	Gy/T	KM	M
1993.06.17.	Kaposi L. (Marczibányi)	Szauder E. Előd N. Székely I.	11	+	2	9
1993.12.04.	Debreczeni T. D. Kósa V. Előd N. (FPI)	Kovács A-né Rudolf É. Kinszki J.	19	+	13	7
1994.01.31.	Kaposi L. (Marczibányi)	Gabnai K. Rudolf É. Szabados Zs.	5	+	5	—
1994.05.26.	Előd N. (Fejér M. Ped.Int.)	Rudolf É. Sz. Pintér R. Pálffy M.	12	+	3	9
1994.06.09.	Előd N. (Fejér m. Ped.Int.)	Tolnai M. Szabados Zs. Sz. Pintér R.	11	+	4	7
1993.06.13.	D. Kósa V. Nyisztorné D. Ágnes (FPI)	Kinszki J. Móka J. Székely I.	18	+	+	7 11
1994.06.17.	Kaposi L. (Marczibányi)	Kovács A-né Szakall J. Kinszki J.	12	+	3	9
1994.07.01.	Kaposi L. (Marczibányi)	Rudolf É. Kinszki J. Tolnai M.	21	+	6	15
1994.07.08.	Előd N. (FPI)	Kovács A-né Kinszki J. Pálffy M.	10	+	7	3
1994.07.30.	Előd N. (Bp. Tanító- képző Fi.)	Józsa K. Rudolf É. Székely I.	10	+	6	3
1994.11.05.	Kovács A-né (Heves m. Műv.Közp.)	Előd N. Tolnai M. Rudolf É.	11	+	lapzártáig az adatok nem ismeretesek	

(Előd Nóra tájékoztatása)

Az 1994-es évben drámajáték-vezetői vizsgát tettek

A

Abledáné Thurzó Éva — Budapest
Annus László — Budapest

Á

Ács Zsuzsanna Andrea — Budapest
Ádám Krisztina — Ráckeve

B

Babodi Erika — Tab
Bácsiné Kremper Anita — Budapest
Ballangó Jánosné sz. Seemann Gabriella — Budapest
Balog Ilona — Budapest
Balogh Zsuzsanna — Dunavarsány
Bartha Eszter — Budapest
Bata Hajnal — Szanda
Békési Eszter — Pécs
Bene Csabáné sz. Leib Ágnes — Nagykáta
Bencédi Molnár Judit — Budapest
Bere Róza — Budapest
Bodnárné Burcin Ágnes — Budapest
Bolla Jánosné sz. Dobrocsi Katalin — Budapest
Böheim Rita — Budapest
Bresskó Istvánné sz. Kreutzer Ágnes — Budapest
Buktáné Ungár Mariann — Budapest
Burián Ferencné sz. Merényi Zsuzsanna Judit — Budapest
Burián Zsuzsanna — Hegyeshalom

C

Campos Jiménez Enriquéné sz. Flesch Noémi — Budapest

Cs

Csábiné Pohánka Erika — Balassagyarmat
Csákváriné Víg Márta — Budapest
Csizmazia István — Enying
Dr. Csordásné Trozner Katalin — Budapest

D

Demeter Lilla — Budapest
Dénes Zsuzsanna sz. Hinkó Zsuzsanna — Budapest
Dlobik Mónika — Budapest
Dobrova Zita — Tata
Dóda Judit — Budapest
Domján Andrea — Budapest
Dormány Andrea — Budapest

F

Fábiánné Rajcsányi Magdolna — Dunaújváros
Farkas Györgyné sz. Forgó Éva — Galgahévíz
Fehér Ágnes — Kunhegyes
Fodor Sándorné sz. Kiss Ilona — Enying

G

Gedeon Tímea Anna — Budapest

Gy

Gyombolai Gábor — Vác
Gyurcsek Judit — Budapest

H

Hajdú Sándorné sz. Lovas Márta — Budapest

Hegedűs Ervin — Zsámbék
Hegedűs Gábor — Sajókaza
Hiszékeny Mónika — Budapest
Hladics Mártonné sz. Herczeg Erzsébet Gyöngyvér — Lajoskomárom
Horváth Lajosné sz. Molnár Ágnes — Budapest
Horváth Sándor Zsolt — Tatabánya
Horváthné Fehérvári Hilda — Budapest
Hraskóné Halász Terézia Tünde — Káloz

J

Járainé Szendrődi Piroska — Budapest
Juhász Éva — Budapest

K

Kaminszki Éva — Budapest
Katzenbach Ramóna — Tata
Kecskés Gyuláné sz. Bósz Zsuzsanna — Budapest
Kelemen Gizella sz. Nagy Gizella — Budapest
Kerekesné Adorján Anikó — Budapest
Kosztolányi Nóra — Szegvár
Kőpataki Andrásné sz. Kincses Ilona — Budapest
Körömi Gábor — Gödöllő
Kovács Béláné sz. Keller Gabriella — Budapest
Kovács Lászlóné sz. Baranyi Zsuzsanna — Budapest
Kovács Márta — Budapest
Kovácsné Luczás Ágnes — Budapest

L

Lannert István — Budapest
Láng Annamária — Mátészalka
Lengyel Zsuzsanna — Gödöllő
Leskó Gabriella — Budapest
Lezsovitsné Király Éva — Budapest
Lipták Ildikó — Gödöllő

M

Magyar Márta — Budapest
Magyarné Molnár Andrea — Budapest
Martini Zsuzsanna — Budapest
Máté Ildikó — Budapest
Menyháth Ágota — Budapest
Mészáros Szilvia — Zámoly
Mihályi Gáborné sz. Berkesi Beatrix
Mohácsi Józsefné sz. Udvari Éva — Budapest

N

Cs. Nagy Józsefné sz. Bárány Mónika — Székesfehérvár
Nagy Katalin — Szentendre
Némethy Lászlóné sz. Mikolai Ildikó — Budapest
Neuwirth Éva — Budapest

Ny

Nyári Arnold — Budapest

P

Pasztner Frigyesné sz. Stella Katalin — Székesfehérvár
Pádár Sándorné — Budapest
Pávelné Dányi Mária — Budapest
Pécsi Györgyi — Budapest
Póka Anikó sz. Cserkúti Anikó — Budapest
Pordány Horváth Ágnes — Székesfehérvár
Potó Krisztina — Budapest

R
Rajcsányi Magdolna — Dunaújváros

S
Somogyi Péterné sz. Jehodek Erzsébet — Kismaros
Strasszerné Árpási Judit — Székesfehérvár

Sz
Szabó Judit — Székesfehérvár
Szabóné Mózs Tünde — Budapest
Szécsiné Zánka Zsuzsanna — Agárd
Szeifner Judit — Budapest
Szijártó Szilárdné sz. Gieber Csilla Erzsébet — Budapest
Szilágyi Dénesné sz. Savanyú Éva — Pákozd
Szmolik Gusztávné sz. Ballia Anna — Budapest
Szombathelyiné Hoffmann Katalin — Budapest
Szűcs Katalin — Budapest
Szűcs Lászlóné sz. Suplicz Klára — Székesfehérvár

T
Takács Gábor — Budapest
Tóth Gyuláné sz. Dudás Ágnes — Enying
Tömör Zsuzsanna — Székesfehérvár
Török László — Szabadszállás
Dr. Törökné Várszegi Andrea — Budapest
Turi Istvánné sz. Nagy Ilona — Budapest

V
Varga Julianna — Budapest
Dr. Varga Tamásné sz. Szécsi Judit — Nagykáta
Várnai Andrea — Budapest
Vecsei Istvánné sz. Nyikos Sarolta — Káloz
Vinczellér Márta — Enying
Vojnitsné Steinbach Katalin — Budapest

Z
Zambryczkiné Mezei Erzsébet — Budapest

ÚJ KIADVÁNYOK A VEGYEDE hírei

D. Kósa Vilma-Előd Nóra-Juhász Magdolna-Kovács Andrásné-Szűcsné Pintér Rozália

ADD TOVÁBB

— drámajáték gyűjtemény —

A szerzők a könyvet az általános iskola első osztályaiban tanítóknak ajánlják.

Írányár: 350,— Ft + postaköltség. Megrendelhető: CANDY Kiadó, Veszprém, Halle u. 7/a — 8200

GYERMEKSZÍNJÁTSZÓ FORGATÓKÖNYVEK

A VEGYEDE a kötetet 7-13 éves gyermekszínjátzóknak és rendezőiknek szánja.

Ára: 230,— Ft + postaköltség.

Megrendelhető: Megyei Művelődési Központ, VEGYEDE, Veszprém Pf. 418. — 8201

Debreczeni Tibor

PERLŐ ÉNEK

A 7 forgatókönyvet tartalmazó színjátékgyűjtemény a szerző szerkesztett oratóriumait, játékeit tartalmazza. A Torma Mária által szerkesztett kötetet, a nagysikerű bemutatók dokumentumait, mai kamaszoknak, diákoknak és pedagógus rendezőiknek ajánljuk.

Kiadja a Felsőmagyarország Könyvkiadó, Miskolc, Corvin u. 1. 3530

A kötet ára: 340,— Ft

Megrendelhető a fenti címen.

A Magyar Drámapedagógiai Társaságnál valamennyi ajánlott könyv megvásárolható.

Megrendelhető és megvásárolható KIADVÁNYOK

Marczibányi téri Művelődési Központ kiadványai:

- Dúró—Nánay: Dramaturgiai olvasókönyv
- Gabnai Katalin: Dráma játékok
- Bolondos királyság, királyi bolondság
- Kaposi László: Játékkönyv
- Gavin Bolton: A tanítási dráma elmélete

Ára: 280,— Ft

Ára: 360,— Ft

Ára: 240,— Ft

Ára: 170,— Ft

Ára: 420,— Ft

A Magyar Drámapedagógiai Társaság kiadványai:

- Reformpedagógiai Olvasókönyv (Trencsényi László)
- Debreczeni Tibor: Drámapedagógiai órák alsóban, felsőben és főiskolán
- Tolnai Kata: Drámatanítás
- Drámapedagógiai Magazinok (3., 4., 5., 6., 7. s 8., valamint a Különszám)

Ára: 480,— Ft

Ára: 300,— Ft

Ára: 100,— Ft

Ára: 100,— Ft

Debreczeni Tibor korábbi kiadványai:

- Egy amatőr emlékezése
- Kreatív játékok

Ára: 180,— Ft

Ára: 120,— Ft

Ára: 100,—

Tartalom

PEDAGÓGIAI REFORMOK

Falvy Károly: Népi gyermekjátékaink és a fejlesztő pedagógia	3
Trencsényi László: Művészeti nevelés és a pedagógiai reformok	6

MÓDSZEREK

Michel Fustier: A kreativitás gyakorlata	9
— Könyvismertetés és szemelvények —	
Gesztesy Zsuzsa: Lengyel „import” pedagógia a szentlőrinci művészeti nevelésben	13

NEVELÉSI MODELL

Józsa Katalin: Dramatikus játszóház	17
Több mint életmódtábor — D. Kósa Vilma	20
Bagu Balázs dícsérete — Debreczeni Tibor	24

TALÁLKOZÁSOK

Gyerekek, fönt és lent — Gabnai Katalin	25
Dráma, nevelés, kulturális értékek	26
— Élmények és tapasztalatok egy nemzetközi konferencián — Samu Ágnes	
— Bolton kurzus Budapesten — Szauder Erik	28
Geoff Gillham TIE-színészképző kurzusáról — Lázár Péter	28
Egy Középkelet Európai Project kialakulása — Fabulya Lászlóné	29
Erdélyi főiskolások drámapedagógiai tanfolyama — Debreczeni	31
Drámapedagógiai tábor Kárpátalján — Debreczeni	33
Bánvölgyében táboroztunk — Vörös Zsuzsa	33
Pedagógiai műhely Nagyatádon — Pauska Mária	33
Folyóiratszemle — Trencsényi László	34
HÍREK	36
A Drámapedagógiai vizsgát tették névsora	38

DPM

DRÁMAPEDAGÓGIAI MAGAZIN

A szerkesztőség címe:

1922 Budapest, Corvin tér 8. Pf. 15.

Tel.: 201-4207 vagy 201-7324

Megjelenik évente kétszer,

májusban és novemberben

A Magyar Drámapedagógiai Társaság
lapja

Készült a DIAPRINT Kft. nyomdájában
F. v.: Werderits Tamás